

Parochiecluster: 'Durf los te laten'

Om het proces van samenwerking te stimuleren, heeft het bisdom Roermond alle parochies gevraagd om per cluster of federatie een meerjarenbeleidsplan te maken. Begin vorig jaar hebben op drie plekken in Limburg informatiebijeenkomsten hierover plaatsgevonden. Veel kerkbesturen hebben daarna de handschoen serieus opgepakt en werken aan een toekomstvisie voor hun parochies. Een van die plekken is Geleen, waar voorheen negen afzonderlijke parochies bestonden, later vijf en nu toegewerkt wordt naar één pastorale eenheid met een duidelijk profiel.

‘Onderweg met Christus, in vreugde en vertrouwen’. Zo heet het kersverse ‘Pastoraal beleidsplan voor de R.-K. parochies Geleen’, dat in een keurig boekje is uitgegeven. “We hebben er bewust niet de namen van de afzonderlijke parochies op gezet, omdat het een plan is voor het hele samenwerkingsverband en niet voor één of twee parochies,” zegt pastoor Harry Quaedvlieg. Hij is samen met kerkbestuurslid Joan Raaijmakers de kartrekker van het samenwerkingsproces. Beiden zijn trots op het beleidsplan, dat begin maart aan de parochianen wordt gepresenteerd.

In het plan staat helder omschreven wat voor soort geloofsgemeenschap de parochies in Geleen willen zijn. Termen als ‘persoonlijk beleefd geloof’, ‘één geloofsgemeenschap’ en ‘pelgrim zijn’ komen erin voor. Maar ook ‘gastvrijheid’, ‘gebouwenbeleid’ en ‘naar buiten treden’. “We hebben duidelijk willen opschrijven hoe we de ontwikkeling van de nieuwe geloofsgemeenschap in Geleen voor ons zien,” legt Quaedvlieg uit. “Niet alleen financieel en organisatorisch, maar ook in gelovig opzicht.”

Dat klinkt makkelijker dan het in werkelijkheid was. Het hele traject heeft meerdere jaren geduurd. “Iedereen zag de noodzaak van samenwerking wel, maar de gesprekken waren niet gemakkelijk,” zegt Raaijmakers. “We hebben een heleboel gespreksavonden met parochianen gehouden. De eerste keer waren er wel meer dan honderd mensen. Zij dachten dat ze te horen kregen welke kerken er gesloten zouden worden. Ze waren verrast dat het daar helemaal niet over ging. Het ging wel over de vraag hoe we samen de toekomst van de parochie zien. Dat leverde een levendige discussie op.”

“Er is geen sprake van dat de ene parochie bij de andere wordt gevoegd:
we zijn samen aan iets nieuws begonnen.”

Stedelijk gebied

Geleen (circa 30.000 inwoners) bestaat van oudsher uit vier stadsdelen, die langzaam naar elkaar toe gegroeid zijn. “Het waren afzonderlijke dorpen en wijken met hun eigen geschiedenis en eigen mentaliteit,” legt pastoor Quaadvlieg uit. “Ze waren ook wel aan elkaar gewaagd, maar daaruit is langzaam toch één stedelijk gebied ontstaan.” En nu ontstaat er ook op parochieel niveau meer eenheid. Wat daarin zeker geholpen heeft, is het besluit om één kerkbestuur en één pastoraal team voor alle parochies te vormen. “Daardoor is er geen sprake van dat de ene parochie bij de andere wordt gevoegd, maar zijn we samen aan iets nieuws begonnen,” aldus Quaadvlieg.

De voortvarendheid die de pastoor daarbij aan de dag legde, werd hem overigens niet door iedereen in dank afgenomen, zo geeft hij ruiterlijk toe. “Sommige mensen kunnen zich niet in dat model vinden en blijven weg. Dat is wel jammer, maar soms moet je ook een duidelijke richting aangeven,” zegt hij. Raaijmakers beaamt dat dat het lastigste onderdeel van het traject was. “Het heeft heel wat moeite gekost om de mensen mee te krijgen in de beleving dat heel Geleen één geloofsgemeenschap wordt. Maar toen we eenmaal zover waren, kwam er ook ruimte om te zoeken naar verdieping: wat is geloven in deze tijd? Wat voor soort geloofsgemeenschap willen we dan zijn.”

Kloostermoment

Uit die gesprekken is een aantal kernwaarden en themavelden voortgekomen, die tijdens een intensieve heidag van een aantal leden van het kerkbestuur en het pastoraal team in een klooster tot concrete beleidsvoornemens hebben geleid. “Dat was een cruciaal moment in het proces,” zegt Raaijmakers. “We hadden veel informatie verzameld, maar kregen het niet in één plan verwerkt. Door er tijdens dat kloostermoment eens goed samen naar te kijken, is dat wel gelukt.”

Quaadvlieg: “We weten nu wat we met de kerkgebouwen willen en ook dat we in alle wijken op de of andere manier fysiek aanwezig willen blijven: als een plek van gebed of met diaconale projecten. Verder hebben we een duidelijk pad voor buitenschoolse catechese uitgezet. En het is ons gelukt om de koren bij elkaar te brengen.”

“Krampachtig vasthouden doet pijn. Loslaten lucht op.”

Stevige gemeenschap

Het samenwerkingsproces in Geleen is nog volop gaande. Daarom is het te vroeg om al over concrete resultaten te spreken. Al is Quaedvlieg heel tevreden dat bij de catecheseprojecten zo'n zestig kinderen betrokken zijn. Daarnaast is er een groep actieve parochianen, die hij als "heel stevig" omschrijft. "Zij vormen de basis voor de nieuwe geloofsgemeenschap die hier ontstaat. Het hele proces heeft veel energie gekost, maar er is nu wel een parochie die er stáát en die ook weet wáár ze voor staat."

Wat zou een advies voor andere parochies kunnen zijn? Raaijmakers: "Een beleidsplan maken is niet alleen maar opschrijven wat je graag zou willen, het betekent ook écht iets veranderen." Quaedvlieg knikt: "Het betekent vooral de pastoraal anders organiseren. Maak niet te grote sprongen, maar zorg wel dat je vooruit komt. Maak duidelijke keuzes. Pas als je oude dingen loslaat, komt er ruimte voor nieuwe initiatieven. Krampachtig vasthouden doet pijn. Loslaten lucht op. Kerkgangers ervaren dat nu ook zo. Daarom is het goed om voortdurend het gesprek met parochianen aan te gaan."

Het beleidsplan 'Onderweg met Christus, in vreugde en vertrouwen' van het de parochies Geleen wordt begin maart gepresenteerd. Daarna is het ook online beschikbaar als mogelijk voorbeeld voor andere parochies.